

Aktívne volebné právo očami vysokoškolských študentov

Sonda do vnímania aktívneho volebného práva a jeho využitia v rámci komunálnych volieb

Daniel Klimovský¹, Martin Lazor

Abstract

A right to vote belongs to the most essential political rights nowadays. However, in Slovakia there is a lack of empirical studies which deal with the attitudes of those who dispose with right to vote towards this right. This brief study is aimed at the university students' attitudes towards their right to vote within local elections. The data collection was done by utilization of survey, and the questionnaires were distributed among the undergraduates and graduates of five different faculties situated in Košice. The results show that the university students consider their right to vote important and necessary. Furthermore, the most important factors which influence their decisions within local elections are mass media and family. At the same time they point out that their teachers have only small capacity to influence the mentioned decision making.

Key words: right to vote, local election, students, youth, Slovakia

ÚVOD

Komunálna politika a s ňou súvisiace fenomény patria medzi tie oblasti výskumu, ktoré jednak poskytujú veľké množstvo materiálu vhodného na štúdium a analýzu, no ktoré zároveň môžu byť skúmané rôznorodými spoločenskovednými disciplínami. Komplexnosť a s ňou spojená zložitosť rôznorodých fenoménov priamo či nepriamo súvisiacich s komunálnou politikou spôsobujú, že na jej pochopenie je stále potrebné realizovať veľké množstvo výskumov, pričom je dôležité zvýšiť nielen ich kvantitu, ale aj kvalitatívnu úroveň.

Predmetom tohto článku je vnímanie aktívneho volebného práva (spojeného s komunálnymi voľbami) študentmi košických univerzít. Výskumné aktivity realizované pre tieto účely je však potrebné vnímať iba ako akúsi sondu a nie ako komplexný výskumný

¹ PhDr. Daniel Klimovský, PhD. pôsobí ako odborný asistent na Katedre regionálnych vied a manažmentu Ekonomickej fakulty Technickej univerzity v Košiciach. Kontakt: daniel.klimovsky@tuke.sk.

projekt. Dotazníková metóda, ktorá bola využitá v rámci tejto sondy, umožňuje formulovať dve základné hypotézy. Tá prvá znie, že vysokoškolskí študenti vnímajú svoje volebné právo skôr ako právo a nie ako povinnosť, pričom nepochybujú o jeho dôležitosti a potrebnosti. Druhá hypotéza hovorí, že vysokoškolskí študenti sú pri svojom rozhodovaní v rámci komunálnych volieb ovplyvňovaní rodičmi, rovesníkmi (kolektívom priateľov) a čiastočne i pedagógmi a masmédiami².

VOLEBNÉ PRÁVO V SLOVENSKÝCH KOMUNÁLNYCH PODMIENKACH

Slovenská republika patrí medzi krajiny, ktoré využívajú volebné právo charakterizované svojou všeobecnosťou, rovnosťou, priamosťou a tajným hlasovaním.

Všeobecnosť volebného práva znamená, že každý, kto spĺňa zákonom predpokladané podmienky, môže využiť toto svoje právo a teda môže voliť. Podľa Ústavy SR³ a Zákona o komunálnych voľbách⁴ môže každý obyvateľ Slovenskej republiky, ktorý najneskôr v deň volieb dovŕšil 18 rokov veku (teda takzvanú volebnú plnoletosť) a ktorý je v príslušnej obci prihlásený na trvalý pobyt (zodpovednosť za správnosť voličských zoznamov pri tom nesú samotné obce), voliť. V rámci princípu všeobecnosti volebného práva vystupuje do popredia aj moment zákazu bezdôvodného vylúčenia jednotlivcov alebo ich skupín z účasti na voľbách. Je to akási pomyselná reakcia na obmedzenia volebného práva v minulosti, kedy v dôsledku rôznych cenzov (napríklad majetkových, náboženských alebo vzdelanostných) mohla voliť len malá časť obyvateľstva. Určitým obmedzením tohto princípu je podmienka trvalého pobytu. Pre možnosť výkonu aktívneho volebného práva v rámci komunálnych volieb v Slovenskej republike nestačí, ak je osoba v nejakej obci prihlásená iba na prechodný pobyt. I v nedávnej minulosti však táto skutočnosť spôsobovala problémy. Napríklad v roku 2002 sa v obciach Príkra (v uvedenom čase 7 obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt)

² Tieto hypotézy sú formulované na základe niekoľkých doteraz realizovaných výskumných projektov a ich výsledkov. Spomenúť je pri tom možné napríklad: Macháček, L. (2005a): *Záverečná správa z výskumu Politická participácia mladých ľudí v Európe: (sociologický výskum)*. Trnava: CERYS FF UCM. On-line at: http://www.vyskummladeze.sk/images/stories/iuventa/DAVM_002/pdf/Politicka_participacia_EU.pdf; Macháček, L. (2005b): *Politická participácia mladých ľudí na Slovensku. Mládež a spoločnosť*, č. 2, s. 39 – 55.; Macháček, L. (2005c): *Slovenská mládež: Test elementárnych znalostí o politike a demokracii*. Pedagogická orientácia, č. 2, s. 15 – 21; Macháček, L. (2009): *Prvovoliči a voľby do Európskeho parlamentu*. Slovenská politologická revue, roč. 9, č. 3, s. 73 – 103; Paulíniová, Z.: *Participácia mládeže na Slovensku*. On-line at: http://www.rmpk.sk/mladeznicka_politika_a_participacia/Participacia_mladeze_na_Slovensku.pdf.

³ Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

⁴ Zákon č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov.

a Šarbov (v uvedenom čase 9 obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt) museli konať nové komunálne voľby starostov, pretože pre nízky počet obyvateľov nebolo možné vytvoriť volebné komisie a vykonať voľby v riadnom termíne v decembri 2002 (miestne volebné komisie museli mať najmenej 5 členov a žiadny z kandidátov na poslanca alebo na starostu nemôže byť ich členom). Aby bolo možné voľby vykonať (stalo sa tak v apríli 2003), do týchto obcí sa prihlásili na trvalý pobyt „noví obyvatelia“ (žurnalistami boli označení aj ako chalupári), čím sa počet obyvateľ zvýšil tak, že bolo možné vytvoriť volebné komisie. Absurdnosť celej situácie zakončuje fakt, že v Šarbove boli potrebné ešte ďalšie doplňovacie voľby jedného poslanca, keďže o 3 poslanecké mandáty mali záujem len 2 kandidáti⁵.

Rovnosť volebného práva znamená, že všetci občania sa zúčastňujú volieb za rovnakých podmienok. To znamená, že každý volič má rovnaký počet hlasov a hlas každého voliča má rovnakú váhu. Súčasťou tohto princípu je tiež pravidlo aby členov zastupiteľského zboru volil približne rovnaký počet voličov vo volebných obvodoch. Akákoľvek modifikácia či manipulácia s volebnými obvodymi by preto mala sledovať verejný záujem a nie zvýhodňovanie či znevýhodňovanie niektorých skupín obyvateľstva prípadne niektorých politických subjektov. V tomto kontexte ale formuloval Ústavný súd SR významné stanovisko, keď sa vyjadroval k sťažnosti jedného z obyvateľov Martina, ktorý upozorňoval na to, že jedna z mestských častí nemá v mestskom zastupiteľstve mesta Martin žiadneho zástupcu, čo spájal s nespravodlivým rozdelením mesta do volebných obvodov. Ústavný súd SR pri tom konštatoval, že rovnosť volebného práva sa všeobecne chápe nielen ako požiadavka, aby každý občan mal pri výkone volebného práva rovnaké postavenie, ale tiež ako požiadavka, aby každému voličovi pri rozhodovaní patril jeden hlas, respektíve rovnaký počet hlasov ako iným voličom, a tento jeho hlas (hlasy) mal rovnakú váhu vo vzťahu k hlasom ostatných voličov, a aby sa každý volič mohol za rovnakých podmienok uchádzať o zvolenie a mal rovnakú šancu na získanie poslaneckého (prípadne iného) mandátu. Zároveň ale bolo Ústavným súdom SR v tom istom rozhodnutí zdôraznené, že rovnosť volebného práva má charakter ústavného princípu, ktorý je chránený priamo Ústavou SR, pričom vzhľadom na postavenie ústavy ako základného zákona štátu musí mať intenzita jeho ochrany prednosť pred ochranou akéhokoľvek iného verejného záujmu, ktorý nemá ústavnú relevanciu – teda v danom prípade záujmu obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve

⁵ Sloboda, D. (2007): *Obzretie sa za komunálnymi voľbami: O základoch komunálnej aritmetiky*. On-line at: <http://www.konzervativizmus.sk/article.php?1307>.

"svojho" poslanca. Na podobný problém poukazoval napríklad aj sťažovateľ z Rožňavy, ktorý sa neúspešne uchádzal o poslanecký mandát a vo svojej argumentácii poukazoval na nespravodlivosť rozdelenia mesta Rožňavy do mestských obvodov, v rámci ktorých boli potrebné na zvolenie rozdielne počty platne odovzdaných hlasov⁶. Ústavný súd túto jeho sťažnosť zamietol, no zároveň v odôvodnení uviedol, že volebné obvody neboli v meste Rožňava vytvorené pomerne k počtu obyvateľov. Ako sa ďalej v rozhodnutí Ústavného súdu SR uvádza, Ústavný súd SR mal právomoc toto uznesenie zrušiť, ak by jeho neústavnosť a nezákonnosť sťažovateľ namietol ústavnou sťažnosťou podanou v období prípravy volieb⁷.

Priamosť volebného práva znamená, že volič hlasuje bezprostredne (nie prostredníctvom voliteľov či delegátov) za kandidáta na volenú funkciu, a to buď v personalizovanej voľbe alebo prostredníctvom straníckych kandidátnych listín.

Tajné hlasovanie sa svojím obsahom vzťahuje na aktívne volebné právo. Ide o záruku slobodného vyjadrenia vôle voliča. Preto úloha zabezpečenia slobodného výkonu volebného práva je spojená s povinnosťou organizátora volieb zaistiť podmienky znemožňujúce zistiť, ktorý volič ako hlasoval - teda zabezpečiť tajný priebeh volieb. Tajnosť volebného práva zabezpečuje anonymnosť hlasovania, teda to, že volič na hlasovacom lístku neuvádza predovšetkým svoje meno, no ani iné údaje, prostredníctvom ktorých by mohol byť identifikovaný. V slovenských podmienkach je tajnosť hlasovania zabezpečovaná tiež využívaním oddelených priestorov určených na úpravu hlasovacích lístkov či zapečatením volebných schránok.

AKTÍVNE VOLEBNÉ PRÁVO OČAMI VYSOKOŠKOLSKÝCH ŠTUDENTOV

Od roku 1990, kedy sa konali prvé slobodné komunálne voľby, ubehlo 20 rokov a o niekoľko mesiacov sa uskutočnia už šieste slobodné komunálne voľby. Je teda možné očakávať, že obyvatelia Slovenskej republiky mali dost času na „prijatie“ týchto volieb a na posúdenie toho, či tieto voľby majú svoj význam alebo nie.

V tejto časti článku sú prezentované výsledky výskumu, ktorý bol realizovaný na košických vysokých školách, respektíve univerzitách a ktorého cieľom bolo zistiť postoje

⁶ PL. ÚS 34/99 (č. 72/99): Ústavnosť a zákonnosť volieb do orgánov samosprávy a ochrana aktívneho a pasívneho volebného práva. On-line at: http://www.concourt.sk/Zbierka/1999/72_99s.pdf.

⁷ PL. ÚS 34/1999 (č. 62/1999): K otázke tvorby volebných obvodov, včasnosť uplatnenia námietky porušenia ústavnosti a zákonnosti tejto súvislosti. On-line at: http://www.concourt.sk/Zbierka/1999/62_99s.htm.

vysokoškolských študentov k aktívnemu volebnému právu spojenému s komunálnymi voľbami. Ako základnú výskumnú metódu sme využili dotazníkovú metódu, pričom jednotlivé dotazníky boli distribuované na piatich rôznych fakultách:

- Fakulta verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach;
- Fakulta prírodných vied Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach;
- Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach;
- Fakulta elektrotechniky a informatiky Technickej univerzity v Košiciach;
- Ekonomická fakulta Technickej univerzity v Košiciach.

VÝSKUMNÁ VZORKA

Celkovo bolo distribuovaných 250 dotazníkov (na každej zo zúčastnených fakúlt 50 kusov) a ich návratnosť bola na úrovni približne 89 % (celkovo sa vrátilo 223 riadne a úplne vyplnených dotazníkov). Z celkového počtu 223 opýtaných, sa na výskume zúčastnilo 109 mužov a 114 žien.

Čo sa týka veku, iba 4 % opýtaných mali v čase distribúcie dotazníkov viac než 25 rokov. Väčšinu respondentov tvorili študenti 1. stupňa vysokoškolského štúdia (skoro 90 %), zatiaľ čo študenti 2. stupňa mali výrazne menšie zastúpenie (približne 10 %). Pokiaľ ide o predchádzajúcu skúsenosť s komunálnymi voľbami, neboli v rámci výskumnej vzorky zaznamenané žiadny skutočne výrazné rozdiely – komunálnych volieb (prostredníctvom využitia svojho aktívneho volebného práva) sa zúčastnilo už takmer 45 % opýtaných študentov a 55 % ešte v komunálnych voľbách nehlasovalo. Na otázku či je aspoň jeden člen ich rodiny príslušníkom politickej strany, odpovedalo 13 % kladne a 87 % záporne.

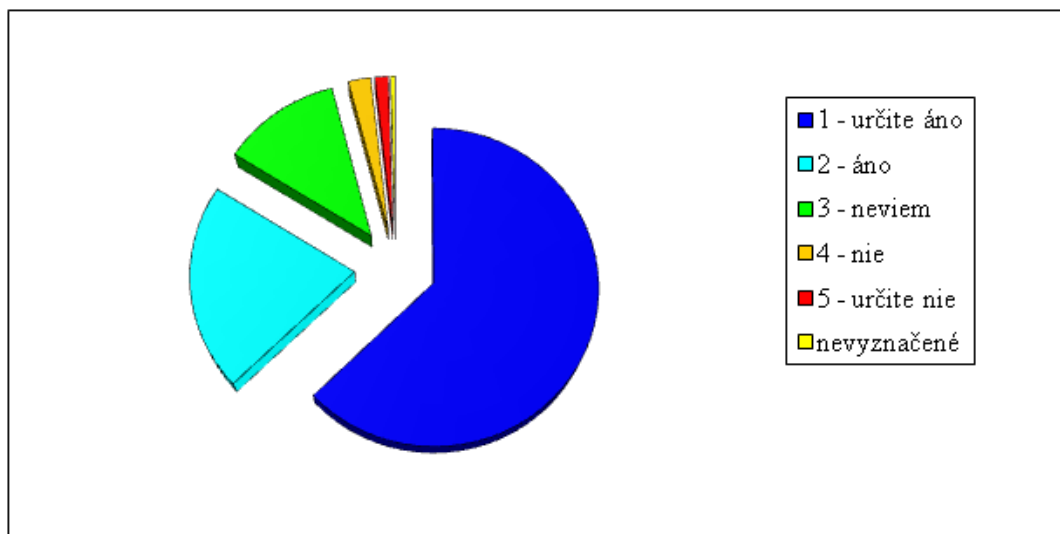
VÝSLEDKY

Ako vyplýva z údajov obsiahnutých v grafe č. 1, až dve tretiny respondentov (62,78 %) považujú právo voliť za svoju možnosť. Iba piati respondenti (2,24 %) nepovažujú právo voliť za svoju možnosť a traja respondenti (1,35 %) určite nepovažujú právo voliť za ich možnosť. 27 respondentov (12,11 %) nevedelo vyjadriť postoj k tomu, či považujú právo voliť za svoju možnosť alebo nie.

Na otázku či právo voliť považujú za svoju povinnosť (graf č. 2) nevedela odpovedať takmer tretina respondentov (30,04 %). Odpoveď určite áno označilo 18 respondentov (21,52 %) a k odpovedi áno sa prihlásilo ďalších 41 respondentov (18,39 %). Podobná situácia nastala aj pri odpovediach nie a určite nie, keď odpoveď nie si vybralo 33 (14,80 %) a odpoveď určite nie 34 (15,25 %) respondentov.

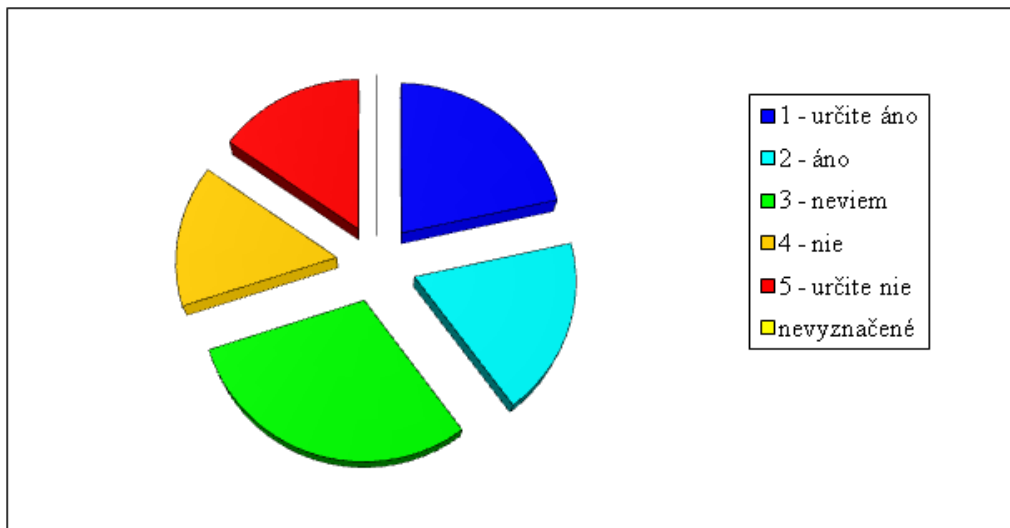
Ako ukazujú výsledky uvedené v grafe č. 3, vysokoškolskí študenti považujú právo voliť jednoznačne za dôležité – celkovo tak odpovedalo 151 respondentov (67,72 %), teda viac než dve tretiny opýtaných. Prekvapujúce je, že k tomu, či právo voliť považujú za dôležité sa nevedela vyjadriť až skoro štvrtina opýtaných (23,77 %). Postoj nepovažujúci volebné právo v rámci komunálnych volieb za dôležité vyjadrilo 5,83 % opýtaných (možnosť nie), respektíve 2,69 % opýtaných (možnosť určite nie).

Graf č. 1: Postoje respondentov k tomu, či považujú právo voliť za možnosť

Zdroj: autori

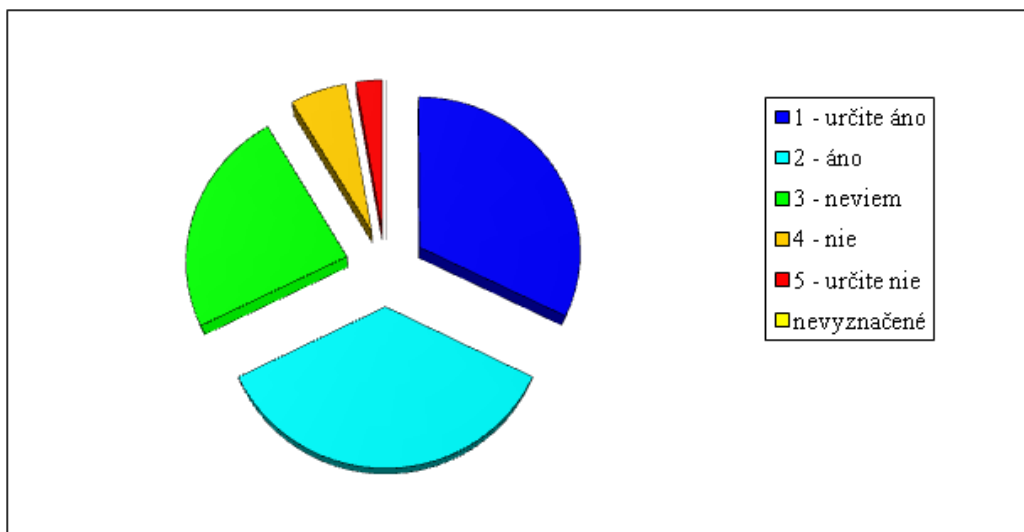
Graf č. 2: Postoje respondentov k tomu, či považujú právo voliť za povinnosť

Zdroj: autori

Aj z výsledkov uvedených v grafe č. 4 je zrejmé, že právo voliť nie je študentom ľahostajné. Študenti považujú právo voliť v komunálnych voľbách jednoznačne za potrebné, keď k možnosti určite áno sa prihlásilo 85 respondentov (38,12 %) a k možnosti áno 73 respondentov (32,74 %). Rovnako ako v predchádzajúcej otázke, aj v tomto prípade je relatívne veľký počet respondentov, celkovo 49 (21,97 %), ktorí nevedia určiť či je podľa nich právo voliť potrebné. Pre desiatich respondentov (4,48 %) nie je právo voliť potrebné a pre šiestich oslovených (2,69 %) dokonca nie je potrebné vôbec.

Graf č. 3: Postoje respondentov k tomu, či považujú právo voliť za dôležité

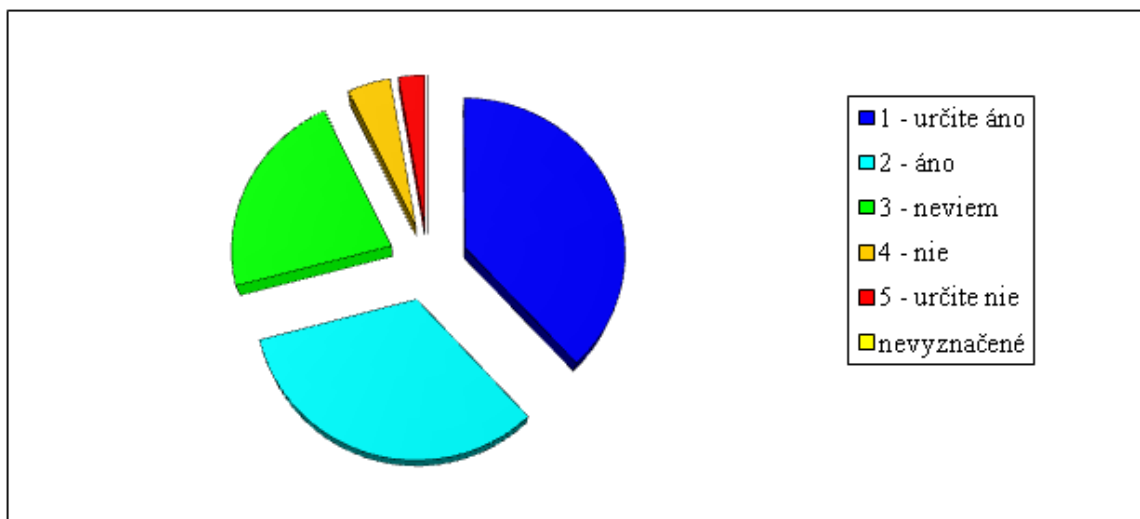

Zdroj: autori

Pokiaľ ide o otázku či právo voliť v komunálnych voľbách považujú vysokoškolskí študenti za prínosné (graf č. 5), možno konštatovať, že väčšina respondentov zastáva kladnú odpoveď. Z celkového počtu 223 opýtaných až 84 študentov (37,56 %) odpovedalo určite áno a 65 študentov (29,15 %) odpovedalo áno, čo v súčte predstavuje 66,82 % opýtaných. Rovnako ako v predchádzajúcich prípadoch, aj na túto otázku odpovedal relatívne vysoký počet študentov (24,66 %) možnosťou neviem. Štrnásť respondentov (6,28 %) nepovažuje právo voliť za prínosné a 5 respondentov (2,24 %) toto právo určite nepovažuje za prínosné.

Až 96 respondentov, čo je 43,05 % z celkového počtu opýtaných, si myslí, že právo voliť by malo patriť študentom preto (graf č. 6), lebo musia mať možnosť ovplyvňovať svoju budúcnosť. Tretina (33,18 %) respondentov, čo predstavuje 74 osôb, preferuje možnosť, podľa ktorej by študentom malo patriť toto právo lebo sú plnoprávnymi členmi spoločnosti. Treťou najpočetnejšou skupinou je skupina respondentov, ktorá si myslí, že volebné právo vyplýva z demokratických princípov (13 %) a preto by malo patriť aj študentom. To, že volebné právo by malo patriť študentom preto, lebo sú naklonení novým myšlienkam si myslí 23 respondentov (10,31 %). Iba jeden opýtaný je presvedčený, že študenti sa vyznajú v politických súvislostiach a tak by im malo patriť právo voliť⁸.

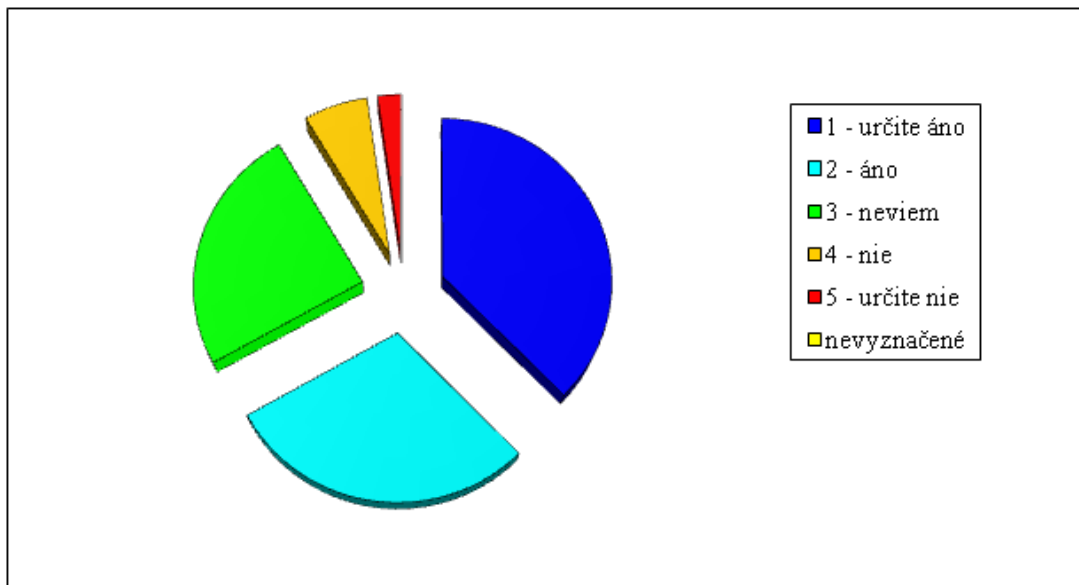
Graf č. 4: Postoje respondentov k tomu, či považujú právo voliť za potrebné

Zdroj: autori

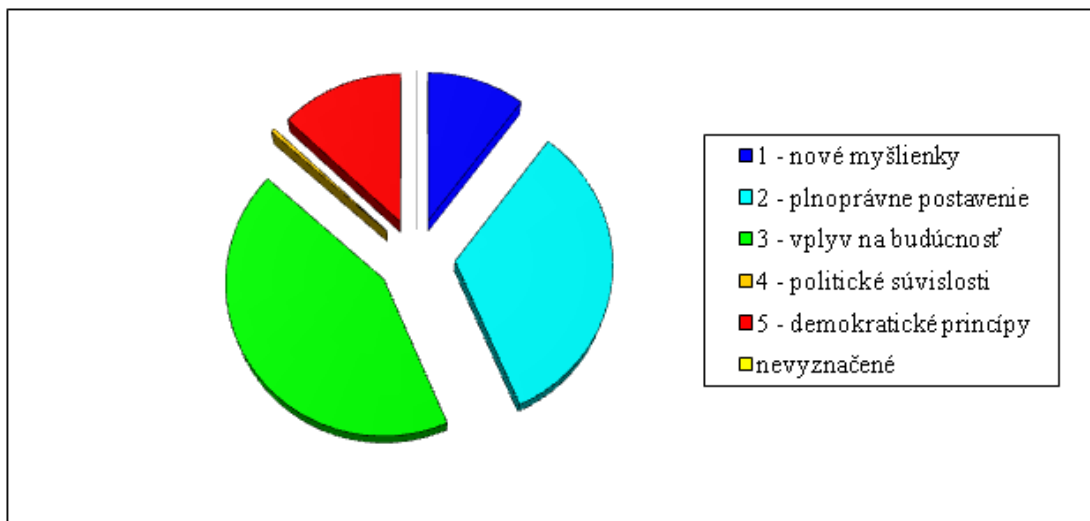
⁸ Pri tejto otázke mohli respondenti vybrať iba jednu odpoveď.

Graf č. 5: Postoje respondentov k tomu, či považujú právo voliť za prínosné

Zdroj: autori

Graf č. 6: Postoje respondentov k tomu, čo považujú za najdôležitejší dôvod, pre ktorý by právo voliť malo patriť aj študentom

Zdroj: autori

Ako ukazujú výsledky uvedené v tabuľke č. 1 a grafe č. 7, 91 študentov (40,81%) si myslí, že masmédiá ovplyvňujú študentov ako voličov. Na druhej strane len štyria respondenti, čo je 1,79 %, si myslia, že masmédiá neovplyvňujú študentov ako voličov. 19 respondentov sa vyjadrilo, že podľa nich masmédiá ovplyvňujú študentov len v zanedbateľnej

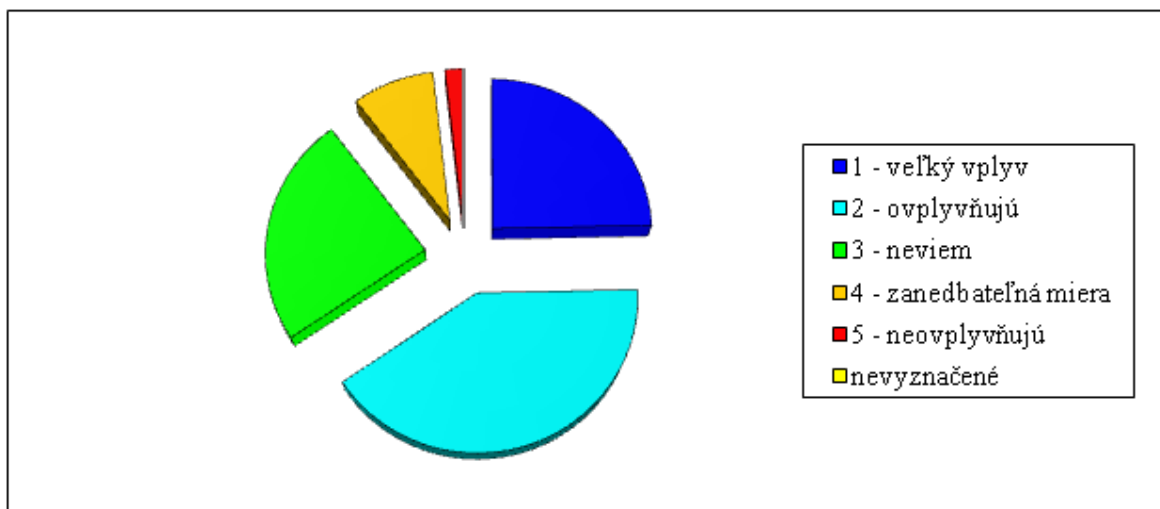
miere. Táto skupina respondentov predstavuje 8,52 % z celkového počtu oslovených. Postoje, ktoré hovoria o veľkej miere ovplyvňovania študentov masmédiami sú takmer totožné s postojmi, pri ktorých študenti nevedia určiť či masmédiá ovplyvňujú študentov ako voličov (24,66 %, respektíve 24,22 %).

Tabuľka č. 1: Miera ovplyvňovania politického rozhodovania (komunálne voľby) študentov masmédiami, rodinou, rovesníkmi, komunálnymi politikmi a školským prostredím

Miera vplyvu na rozhodovanie vysokoškolských študentov	Podiel (v %) respondentov				
	Masmédiá	Rodina	Rovesníci	Komunálni politici	Škola
1 – vo veľkej miere ovplyvňujú	24,66	15,25	6,28	12,11	3,14
2 – ovplyvňujú	40,81	37,67	20,63	27,35	6,73
3 – neviem	24,22	30,04	34,08	34,08	25,56
4 – v zanedbateľnej miere	8,52	12,11	26,91	19,28	33,63
5 – neovplyvňujú	1,79	4,93	12,11	7,17	30,94
Nevyznačené	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: autori

Graf č. 7: Miera vplyvu masmédií na rozhodovanie vysokoškolských študentov v rámci komunálnych volieb

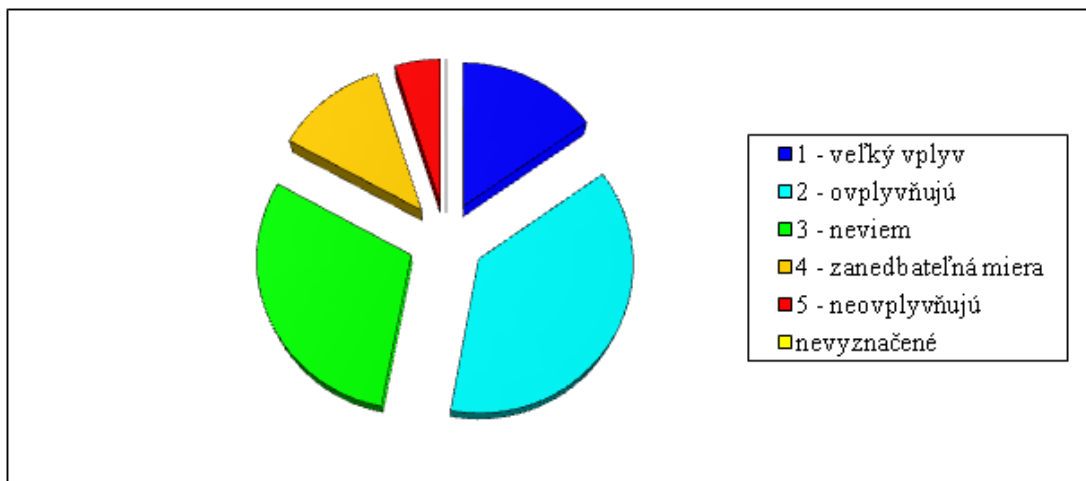

Zdroj: autori

Ako vyplýva z údajov uvedených v tabuľke č. 1 a grafe č. 8, najviac respondentov, až 84 (37,67%) si myslí, že rodina ovplyvňuje študentov ako voličov v rámci komunálnych

volieb, pričom iba 11 (4,93%) respondentov si myslí opak. Tridsať percent respondentov sa nevedelo vyjadriť či rodina ovplyvňuje študentov ako voličov a v akej miere. Podľa 34 respondentov (15,25%) rodina ovplyvňuje volebné správanie študentov vo veľkej miere a 27 respondentov (12,11 %) sa vyjadrilo, že rodina ich ovplyvňuje, ale len v zanedbateľnej miere.

Graf č. 8: Miera vplyvu rodiny a rodinného prostredia na rozhodovanie vysokoškolských študentov v rámci komunálnych volieb

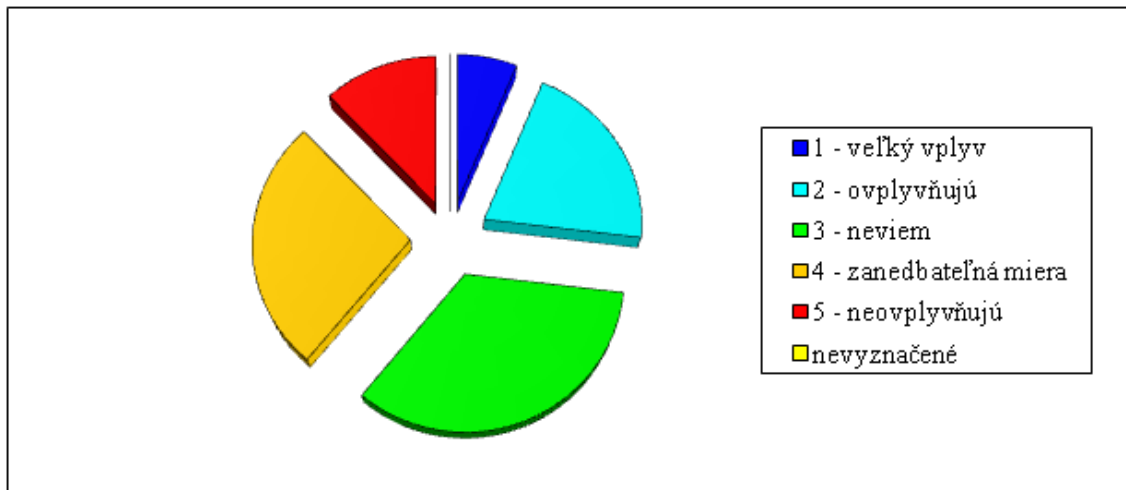

Zdroj: autori

Ako je uvedené v tabuľke č. 1 a grafe č. 9, 60 študentov (26,91 %) sa priznalo, že rovesníci ich ovplyvňujú ako voličov len v zanedbateľnej miere. Rovnako 60 respondentov sa prihlásilo k tomu, že rovesníci ich dokážu ovplyvniť pri volebnom rozhodovaní v rámci komunálnych volieb – podľa 14 z nich prebieha toto ovplyvňovanie vo veľkej miere. Najviac respondentov, až 76 (34,08 %) sa nevedelo k danej otázke vyjadriť.

Údaje v tabuľke č. 1 a grafe č. 10 poukazujú na to, že najmenšiu skupinu tvoria respondenti, ktorí tvrdia, že komunálni politici neovplyvňujú ich volebné správanie. Túto skupinu tvoria iba 16 študenti (7,17 %). Najväčšiu skupinu predstavujú naopak respondenti, ktorí nevedeli na danú otázku odpovedať alebo sa danou otázkou nikdy nezaoberali. 61 respondentov (27,35 %) tvrdí, že komunálni politici ich pri ich volebnom rozhodovaní ovplyvňujú a 27 respondentov (12,11 %) konštatuje, že ich ovplyvňujú dokonca vo veľkej miere. Zvyšok respondentov (19,28 %) zaujal postoj, že ich komunálni politici síce ovplyvňujú ako voličov, ale len v zanedbateľnej miere.

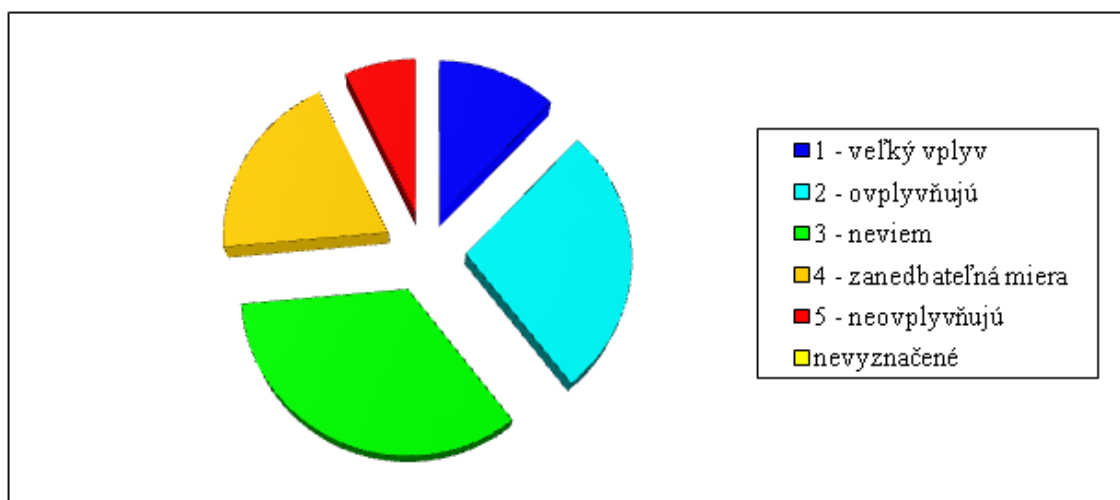
Graf č. 9: Miera vplyvu rovesníkov (priateľov) na rozhodovanie vysokoškolských študentov v rámci komunálnych volieb

Zdroj: autori

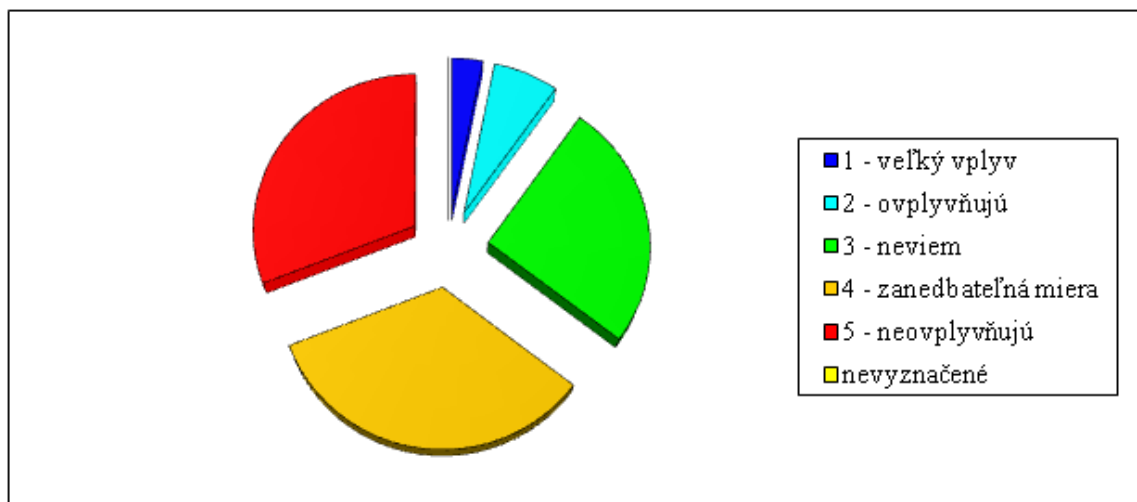
Údaje v tabuľke č. 1 a grafe č. 11 hovoria o miere ovplyvňovania vysokoškolských študentov ich pedagógmi, prípadne vysokoškolským prostredím. Najmenej je tých respondentov, ktorí si myslia, že učitelia ovplyvňujú študentov. Iba 7 opýtaných študentov si myslí, že učitelia majú veľký vplyv na študentov pri ovplyvňovaní ich volebného správania v rámci komunálnych volieb. 6,73 % respondentov odpovedalo, že učitelia ich ovplyvňujú. Najviac študentov 75 (33,63 %) si však myslí, že školské prostredie ovplyvňuje študentov iba v zanedbateľnej miere. Druhou najväčšou kategóriou pri tejto otázke je kategória, ktorá zaujíma postoj, že pedagógovia alebo vysokoškolské prostredie neovplyvňujú študentov (30,94 %).

Graf č. 10: Miera vplyvu komunálnych politikov na rozhodovanie vysokoškolských študentov v rámci komunálnych volieb

Zdroj: autori

Graf č. 11: Miera vplyvu pedagógov a vysokoškolského prostredia na rozhodovanie vysokoškolských študentov v rámci komunálnych volieb

Zdroj: autori

STRUČNÁ ÚVAHA NAMIESTO ZÁVERU

V rámci tejto výskumnej sondy sa pri mnohých otázkach vysokoškolskí študenti nevedeli vyjadriť a často využívali možnosť vyznačenia odpovede „neviem“ (to je v kontraste s niektorými tvrdeniami, podľa ktorých mladí ľudia sú oboznámení s politickými

súvislosťami a teda aj pripravení na výkon ich základných politických práv⁹). Môže to znamenať, že sa danou problematikou alebo otázkou ešte nezaoberali alebo sa nad ňou nezamýšľali vo vhodnom rozsahu. Môže to však byť ovplyvnené aj tým, že veľká časť respondentov sa na komunálnych voľbách ešte nezúčastnila. Na druhej strane ale nesmieme zabúdať ani na fakt, že mnoho ľudí (mladých ľudí nevynímajúc) aj napriek možnosti ovplyvniť politické rozloženie síl v príslušnej komunite (obci) zostáva apatických. Na mieste je potom otázka, načo je týmto ľuďom právo voliť, keď ho nevyužívajú. V tomto kontexte sú dôležité dva momenty. Po prvé, aj rozhodnutie nevoliť je určitou formou voľby. A po druhé, práve vysokoškolskí študenti, ako budúca intelektuálna elita, považujú (ako ukazujú naše výsledky) právo voliť za potrebné, dôležité a tiež prínosné.

Veľmi zaujímavým zistením je to, že volebné správanie vysokoškolských študentov v rámci komunálnych volieb najviac ovplyvňujú masmédiá. Rodina taktiež ovplyvňuje študentov v ich volebnom správaní pomerne výrazne, no napríklad rovesníci už taký vplyv nemajú. Prekvapujúcim zistením je fakt, že študenti nepovažujú pedagógov a vysokoškolské prostredie za ten faktor, ktorý by mohol reálne ovplyvňovať ich volebné správanie, respektíve rozhodovanie.

Prirodzene, uvedomujeme si, že tieto úvahy postavené na nami získaných údajoch iba v náznakoch odkrývajú fenomén vnímania aktívneho volebného práva. Naším cieľom však nebola komplexná analýza tohto javu, ale iba sonda poukazujúca na niektoré súvislosti.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- Macháček, L. (2005a): *Závěrečná správa z výskumu Politická participácia mladých ľudí v Európe: (sociologický výskum)*. Trnava: CERYS FF UCM. On: http://www.vyskummladeze.sk/images/stories/iuventa/DAVM_002/pdf/Politicka_participacia_EU.pdf (12.6.2010).
- Macháček, L. (2005b): *Politická participácia mladých ľudí na Slovensku*. In: *Mládež a spoločnosť*, č. 2, s. 39 – 55.

⁹ Porovnaj napríklad s: Macháček, L. (2005): *Závěrečná správa z výskumu Politická participácia mladých ľudí v Európe: (sociologický výskum)*. Trnava: CERYS FF UCM. On: http://www.vyskummladeze.sk/images/stories/iuventa/DAVM_002/pdf/Politicka_participacia_EU.pdf.

- Macháček, L. (2005c): *Slovenská mládež: Test elementárnych znalostí o politike a demokracii*. In: Pedagogická orientace, č. 2, s. 15 – 21.
- Macháček, L. (2009): *Prvovoliči a voľby do Európskeho parlamentu*. In: Slovenská politologická revue, roč. 9, č. 3, s. 73 – 103.
- Paulíniová, Z.: *Participácia mládeže na Slovensku*. On: http://www.rmpk.sk/mladeznicka_politika_a_participacia/Participacia_mladeze_na_Slovensku.pdf (12.6.2010).
- PL. ÚS 34/99 (č. 72/99): *Ústavnosť a zákonnosť volieb do orgánov samosprávy a ochrana aktívneho a pasívneho volebného práva*. On: http://www.concourt.sk/Zbierka/1999/72_99s.pdf (12.6.2010).
- PL. ÚS 34/1999 (č. 62/1999): *K otázke tvorby volebných obvodov, včasnosť uplatnenia námietky porušenia ústavnosti a zákonnosti tejto súvislosti*. On: http://www.concourt.sk/Zbierka/1999/62_99s.htm (12.6.2010).
- Sloboda, D. (2007): *Obzretie sa za komunálnymi voľbami: O základoch komunálnej aritmetiky*. On: <http://www.konzervativizmus.sk/article.php?1307> (12.6.2010).
- Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov.